

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kzz 16/2018-5

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Miroslava Šovanja kao predsjednika vijeća te Damira Kosa i Perice Rosandića kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Ivane Dubravke Kovačević kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv okrivljene M. L. M. i drugih, zbog kaznenog djela iz čl. 291. st. 1. i 2. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – dalje u tekstu: KZ/11.), odlučujući o zahtjevu za zaštitu zakonitosti Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske od 14. ožujka 2018. godine, broj KZZ-DO-42/2018, podignutog protiv pravomoćnog rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 13. ožujka 2018. godine, broj K-Us-45/15, u sjednici održanoj 8. i 9. svibnja 2018. godine,

p r e s u d i o j e :

Odbija se zahtjev za zaštitu zakonitosti Glavnog državnog odvjetnika kao neosnovan.

Obrazloženje

Rješenjem predsjednika vijeća na pripremnom ročištu u kaznenom predmetu Županijskog suda u Zagrebu protiv optužene M. L. M. i dr., broj K-Us-45/15 od 13. ožujka 2018. godine, na temelju čl. 35. st. 5. u svezi s čl. 34. st. 5. Zakon o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17 - dalje u tekstu: ZKP/08.) odbačen je u cijelosti zahtjev za otklon suca I. T. kao predsjednika Županijskog suda u Z. i kao predsjednika vijeća u predmetu Županijskog suda u Z. broj K-Us-45/15.

Protiv ovog rješenja Glavni državni odvjetnik podneskom zamjenika Glavnog državnog odvjetnika podnio je dana 14. ožujka 2018. godine, pod brojem KZZ-DO-42/2018, zahtjev za zaštitu zakonitosti, zbog povrede zakona iz čl. 468. st. 3. u svezi s čl. 35. st. 5. u svezi s čl. 34. st. 5. i čl. 36. ZKP/08., te predlaže da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Zahtjev za zaštitu zakonitosti nije osnovan.

Nije u pravu je Glavni državni odvjetnik da bi pobijanim rješenjem bila povrijeđena odredba čl. 35. st. 5. ZKP/08., a koju povredu nalazi u činjenici da je odluku o odbačaju zahtjeva za zaštitu zakonitosti donio predsjednik vijeća, dok da je citiranom odredbom propisano da takvu odluku može donijeti ili predsjednik suda ili na raspravi vijeće.

Ovakvo tumačenje ove zakonske norme polazi od gramatičkog izričaja bez da se posluži teleološkim tumačenjem kojim bi se dao pravi smisao ove norme.

Točno je da zakon u situaciji odbačaja ne spominje predsjednika vijeća kao osobu ovlaštenu na odbačaj zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Međutim, da bi ovaj izričaj bio ispravno tumačen, potrebno je sagledati i iduću rečenicu koja izrijeком dopušta sucu na koga je zahtjev upućen da sudjeluje u odlučivanju. Poveže li se ova rečenica sa smislom odbačaja zahtjeva za izuzeće koji, očigledno radi onemogućavanja nepotrebnog odugovlačenja postupkom, valja odbaciti i odmah nastaviti sa postupanjem u predmetu, zakonodavac je u fazi rasprave, dakle zajedanja suda tu ovlast dao vijeću naznačujući da nema smetnje da o tome odlučuje i sudac na koga se zahtjev odnosi. Poveže li se ova okolnost s nespornom činjenicom da u kaznenom postupku zakonodavac stavlja u nadležnost suca pojedinca odnosno predsjednika vijeća pojedine faze postupka u kojima sud stvarno zasjeda sa strankama (rasprava za kaznena djela sa zapriječenom kaznom do pet godina – čl. 19.b st. 2. ZKP/08.; rasprava za kaznena djela sa zapriječenom kaznom do deset godina uz suglasnost stranaka – čl. 19.b st. 3. ZKP/08.; pripremno ročište – čl. 371. st. 1. ZKP/08.), to očigledno izričaj da na raspravi o odbačaju zahtjeva za izuzeće odlučuje vijeće treba tumačiti na način da u situacijama kada je sud u zasjedanju, a zasjedanje se odvija pred sucem pojedincem ili samo predsjednikom vijeća, pravo na odluku o odbačaju zahtjeva za izuzeće postupajućeg suca podnesenog u trenutku na zasjedanju suda ima sud koji tada zasjeda. Ovo se ukazuje ispravnim teleološkim tumačenjem ove norme, jer se time ostvaruje načelo ekonomičnosti postupka, tj. mogućnost da bez odugovlačenja zasjedanje tj. postupanje suda u zasjedanju bude nastavljeno. Odlučivanje predsjednika suda na način da odbaci zahtjev bilo bi rezervirano za zahtjeve za izuzeće podnesene izvan zasjedanja suda odnosno u situacijama kada sud koji zasjeda nije prepoznao razloge za odbačaj zahtjeva za izuzeće, već je zahtjev prosljedio na odluku predsjedniku suda.

Također, nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je povrijeđen zakon u odredbi čl. 35. st. 5. u svezi s čl. 34. st. 5. ZKP/08. polemizirajući sa obrazloženjem rješenja predsjednika vijeća, tvrdeći da se nije radilo o ponovljenim razlozima za izuzeće suca I. T. kao predsjednika vijeća u predmetu K-Us-45/15 odnosno njega kao predsjednika suda.

Iz obrazloženja odbačenog zahtjeva za izuzeće jasnim proizlazi da je on utemeljen na tvrdnji da je predsjednik vijeća, a istovremeno i predsjednik Županijskog suda u Z., sudac I. T., višekratno, pa i prethodnog dana na pripremnom ročištu, suprotno zakonu odbijajući prijedlog za donošenje osuđujuće presude na temelju sporazuma stranaka prema okrivljenom Ž. Ž. doveo u sumnju svoju nepristranost, čime povređuje odredbu čl. 29. st. 1. Ustava Republike Hrvatske kao i odredbu čl. 6. st. 1. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava, koji akti jamče okrivljenicima pravo na nepristrani sud koji će pravično odlučiti o optužbi.

Točno je da je predsjednik vijeća sudac I. T. opetovano, nakon što je to učinio i prethodnog dana na pripremnom ročištu odbio prihvatiti sporazum stranaka za donošenje presude protiv optuženog Ž. Ž. te da je iz ovih razloga već odlučivano o njegovom izuzeću i kao suda u tom predmetu i kao predsjednika suda. Međutim, za svoju odluku kojom odbija prihvatiti sporazum stranaka za donošenje osuđujuće presude prema optuženom Ž. Ž. sudac I. T. dao je u pisanom obrazloženju rješenja razloge koji strankama mogu biti i neprihvatljivi. Točno je da je prethodna odluka o odbijanju prihvaćanja takvog sporazuma stranaka ukinuta presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 21. rujna 2017. godine, broj Kzz-38/16, u čijem obrazloženju stoji stav Vrhovnog suda Republike Hrvatske da je odluka suca I. T. pogrešna.

Međutim, sve ove okolnosti ne dovode u pitanje pravo suca da tumačeći sam pravnu normu sudi u konkretnim predmetima isključivo na temelju Ustava, zakona, međunarodnih ugovora, i drugih važećih izvora prava, a sve sukladno svome najboljem stručnom znanju. Odredba čl. 6. Zakona o sudovima izrijekom propisuje da je zabranjen svaki oblik utjecaja na donošenje sudske odluke, a koji bi ima za svrhu utjecaj na tijek i ishod sudskih postupaka. Dakle, sud u donošenju svojih odluka nezavisan je od bilo kakvog utjecaja, pa tako i izraženog stava instanciono višeg suda koji kontrolira ispravnost odluka nižeg suda. Sud čija je odluka kontrolirana povodom pravnog lijeka dužan je tek postupiti na način kako je to ukazano odlukom instancionog suda (što je konkretno učinjeno ponovljenim odlučivanjem o prijedlogu sporazuma za donošenje osuđujuće presude optuženom Ž. Ž.). Za donošenju nove odluke prvostupanjskog suda, nakon što je prethodna odluka ukinuta povodom redovnog ili izvanrednog pravnog lijeka, može biti od značaja tek pitanje pravne uvjerljivosti i jasnoće izraženih stavova u odlukama višeg suda, ponovno vodeći računa o izvorima prava na kojima sud utemeljuje svoju odluku propisanim Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o sudovima te razini stručnog znanja prvostupanjskog suda u tumačenju ovih normi.

Zaključno, nezadovoljstvo jedne od stranaka u kaznenom postupku obrazloženjem prvostupanjske odluke ne može opravdati zaključak o pristranosti prvostupanjskog suda, a s izraženim stavovima s kojima stranka nije zadovoljna ona može polemizirati samo u redovnim i izvanrednim pravnim lijekovima protiv odluke s čijim obrazloženjem se ne slaže. Drugačiji pristup narušio bi pitanje prava suda da mu kao osnova za odluku budu isključivo akti označeni u Ustavu Republike Hrvatske i Zakonu o sudovima, koje akte je naravno dužan tumačiti sukladno svome najboljem stručnom znanju.

Također, ne radi se niti o povredi čl. 36. ZKP/08. koji sucu u odnosu na kojega je podnesen zahtjev za izuzeće nalaže da je dužan odmah obustaviti svaki rad na predmetu. Naime, ova odredba dolazi u primjenu u situacijama kada sudac koji je na ročištu zaprimio zahtjev za svoje izuzeće smatra da ne postoje razlozi za odbačaj podnesenog zahtjeva. U protivnom, odredbe o mogućem odbačaju zahtjeva za izuzeće suca koji u zasjedanju postupa u trenutku podnošenja zahtjeva bile bi bespredmetne, jer bi tumačenjem ove norme kako ju sugerira Glavni državni odvjetnik on odmah morao obustaviti postupanje, pa time ne bi bio niti u mogućnosti donijeti odluku o odbačaju zahtjeva za svoje izuzeće.

Prema tome nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je u uvodno citiranim rješenjem povrijeđen zakon na štetu optuženika, te je njegov zahtjev u smislu čl. 512. ZKP/08. valjalo odbiti kao neosnovan.

Zagreb, 9. svibnja 2018. godine

Zapisničarka:
Ivana Dubravka Kovačević, v.r.

Predsjednik vijeća:
Miroslav Šovanj, v.r.